

Digital
Freedom Fund

Beleidsplan

SEPTEMBER 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding: digitale rechten in Europa.....	3
2. De rol van het Digital Freedom Fund.....	3
3. Visie en missie	4
4. Activiteiten.....	5
5. Organisatie-structuur.....	6
6. Financiering.....	7
7. Vermogensbeheer.....	7

1. Inleiding: digitale rechten in Europa

In heel Europa worden digitale rechten – mensenrechten in de digitale en genetwerkte context – bedreigd. Van gegevensbescherming tot toezicht- en inhoudsregulering: nieuwe wetgeving en opkomende praktijken hebben een ernstige negatieve impact op de mate waarin burgers hun rechten op privacy en vrijheid van meningsuiting kunnen uitoefenen. Of het nu gaat om de bescherming van nationale veiligheid of de beperking van uitingen die aanzetten tot haat of geweld, bedrijfs- en staatspraktijken leggen nieuwe beperkingen op die de bescherming van het recht op privacy, het online recht op toegang tot informatie, en het recht om informatie te verstrekken beïnvloeden. De effecten van deze Europese wetten en praktijken worden over de hele wereld gevoeld, zowel door particulieren als bedrijven. Veel van deze praktijken, met name op het gebied van privacy, worden vanuit Europa wereldwijd geëxporteerd door middel van onder andere handelsovereenkomsten.

Om de uitoefening van digitale rechten in deze context te beschermen, moeten maatschappelijke en burgerrechtenorganisaties alle beschikbare middelen gebruiken. Dit vereist dat er op verschillende fronten actie wordt ondernomen: publieke campagnes en advocacy organiseren om brede maatschappelijke steun te creëren voor de bescherming van digitale rechten; dialoog aangaan met parlementariërs en bedrijfsinstellingen om wetten en praktijken te wijzigen; en juridische procedures aanspannen om wetten en praktijken aan de kaak te stellen die inbreuk maken op digitale rechten. Strategisch procederen – het voeren van juridische procedures die een invloed hebben die verder gaat dan de partijen die direct bij de zaak betrokken zijn en kunnen leiden tot wetgevings- of beleidswijziging – in nationale en supranationale rechtbanken is een betracht en cruciaal middel om de mensenrechten in het digitale domein te beschermen. Echter, op dit moment wordt dit middel onderbenut.

Hoewel in Europa een aantal indrukwekkende successen zijn behaald om digitale rechten te beschermen door middel van strategische procedures, met name door zaken zoals Max Schrems tegen Facebook¹ en de vernietiging door het Hof van Justitie van de Europese Unie van de EU-richtlijn inzake gegevensbescherming,² zijn deze inspanningen te sporadisch en onvoldoende gecoördineerd. Europa biedt een platform voor strategisch procederen dat momenteel ongeëvenaard is door enig ander regionaal systeem. Niet alleen bieden de nationale rechtbanken van Europese landen goede mogelijkheden voor het parallel aanbrenge van strategische rechtszaken; met een supranationaal gerechtshof op zowel Raad van Europa als op Europese Unie niveau kunnen succesvolle zaken een regionaal effect hebben. De rechtbanken hebben aangetoond dat zij bereid zijn sterke positieve uitspraken uit te brengen, maar desondanks worden deze mogelijkheden op dit moment niet volledig benut en worden inspanningen om digitale rechten te bevorderen – door middel van rechtszaken of anderszins – vaak in isolatie ondernomen.

2. De rol van het Digital Freedom Fund

Het Digital Freedom Fund (DFF) zal op deze uitdagingen reageren door juristen te ondersteunen die zich inzetten voor digitale rechten in Europa – non-gouvernementele organisaties, *pro bono* advocaten en, waar opportuun, reguliere advocaten – waardoor deze effectiever kunnen worden in hun werk. DFF zal de verschillende actoren dichter bij elkaar brengen door (1) hen te verenigen achter een gezamenlijk afgestemde strategie voor digitale rechten en (2) door financiële ondersteuning te verlenen voor strategische rechtszaken die een positieve impact hebben op digitale rechten in Europa. DFF zal het

¹ <https://www.theguardian.com/technology/2015/oct/20/max-schrems-facebook-privacy-ireland-investigation>

² <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/eu-court-slams-data-retention-directive/>

mogelijk maken voor juristen en digitale rechten activisten om regelmatig kennis en informatie uit te wisselen, activiteiten te coördineren en beter samen te werken. Verder zal DFF helpen hun vaardigheden verder te verbeteren door middel van training en, indien nodig, hen helpen de juiste *pro bono* juridische ondersteuning te vinden voor hun activiteiten. Dit zal ertoe leiden dat sterkere strategische zaken worden aangebracht in de rechtbanken, die zijn ingebed in een bredere campagnestrategie. Dit zal een positieve invloed hebben op de stand van digitale rechten in niet alleen Europa, maar wereldwijd en op die manier een open, democratische samenleving ondersteunen. Wanneer mensen hun fundamentele rechten en vrijheden kunnen uitoefenen, inclusief het recht op vrijheid van meningsuiting in de digitale context, is een breder en inclusiever debat over zaken van algemeen belang mogelijk, zowel in digitale als niet-digitale context. Dit alles komt ten goede aan een sterke democratische samenleving, waarin zaken van algemeen belang vrijelijk kunnen worden besproken.

Het uitoefenen van deze taak vereist een combinatie van zowel diepgaande substantiële en procedurele expertise welke alleen op efficiënte wijze geleverd kan worden door een daaraan toegewijde entiteit zoals DFF. De relevantie en impact van de activiteiten van DFF op het gebied van digitale rechten zal worden verzekerd door middel van diepgaand strategisch overleg met de betrokken belanghebbenden. Dit zal DFF in staat stellen om niet alleen financiële steun te verlenen aan strategisch belangrijke rechtszaken op het gebied van digitale rechten, maar ook om ervoor te zorgen dat deze zaken op gecoördineerde wijze worden uitgedeed, op basis van de sterkst mogelijk beschikbare deskundigheid en dat deze concrete resultaten opleveren.

3. Visie en missie

De visie en missie van het Digital Freedom Fund kunnen als volgt worden omschreven:

The Digital Freedom Fund's vision is a society in which everyone can enjoy their human rights in online and networked spaces. The Fund's mission is to support civil society in Europe to achieve positive judgments for the protection and promotion of digital rights through grantmaking and by facilitating coordination amongst NGOs and lawyers involved in advancing digital rights.

Onder "Europa" verstaat DFF de lidstaten van zowel de Europese Unie als de Raad van Europa.

Een gedetailleerde *Theory of Change* is aangehecht in [Bijlage 1](#).

Zoals aangegeven in de *Theory of Change* is de algemene doelstelling van het Digital Freedom Fund een maatschappij waarin iedereen zijn of haar mensenrechten volledig kan uitoefenen in de digitale en genetwerkte context. Hier dragen twee uitkomsten van de activiteiten van DFF bij: sterke rechtszaken die leiden tot het winnen van meer procedures op het gebied van digitale rechten; en sterke rechtszaken die bijdragen aan de publieke discussie en aanzetten tot het ondernemen van actie ter bevordering van digitale rechten, wat resulteert in een positieve impact op het onderliggende probleem, ook al wordt de rechtszaak zelf verloren.

Het Digital Freedom Fund heeft geen winstoogmerk. Alle financiële middelen die door DFF worden verworven zullen worden aangewend om haar ideële doelstellingen op het gebied van mensenrechten – een samenleving waarin iedereen vrij zijn of haar mensenrechten kan uitoefenen in de digitale en genetwerkte context – na te streven.

4. Activiteiten

Om haar doelstellingen te bereiken, zal DFF een aantal activiteiten ondernemen. Deze kunnen in twee pijlers worden ondergebracht:

1. De eerste pijler (resultaten 1 en 2 in de *Theory of Change*) heeft betrekking op rechtsbijstandsondersteuning en richt zich op het verstrekken van praktische bijstand die de partners van DFF in staat zal stellen hun litigieuze werkzaamheden te versterken en de kans te vergroten dat deze een positieve invloed hebben op digitale rechten in Europa. DFF zal financiële steun verlenen aan NGOs, *pro bono* advocaten en andere advocaten om strategische rechtszaken te voeren ter bescherming en bevordering van digitale rechten in Europa. DFF zal daarbij voorrang geven aan zaken die waarschijnlijk zullen leiden tot gerechtelijke beslissingen waar de digitale rechtengemeenschap op kan voortbouwen en zaken die de capaciteit van het de digitale rechtengemeenschap versterken. DFF zal ook *pro bono* juridische ondersteuning coördineren waar gewenst.
2. De tweede pijler (resultaten 3 en 4 in de *Theory of Change*) bestaat uit coördinatie en activiteiten die het veld van digitale rechtenactivisten versterken. Met de assistentie van DFF zullen haar partners hun strategieën op het gebied van digitale rechten in Europa kunnen harmoniseren en, door het beter delen van informatie, beter kunnen samenwerken en coördineren. De geharmoniseerde strategie zal aangeven welke digitale rechtenkwesties prioriteit hebben voor het merendeel van de actoren in het veld. Door regelmatig bijeenkomsten te organiseren, inclusief voor trainingen, zal DFF bijdragen tot het creëren van een vertrouwenssfeer tussen haar partners om de samenwerking tussen hen te vergroten. Onder deze pijler zal DFF zich ook richten op het verder ontwikkelen van de vaardigheden van haar partners, om hen beter in staat te stellen digitale rechten te verdedigen.

Gecombineerd zal het werk van DFF in deze twee pijlers resulteren in het voeren van sterkere juridische procedures over digitale rechten in Europa door DFF's partners, gericht op prioriteiten zoals onderling afgestemd binnen de digitale rechtengemeenschap. Door het faciliteren van betere coördinatie door DFF, zullen DFF's partners beter kunnen voorkomen dat zij elkaars werk dupliceren, betere forumkeuzes kunnen maken, en elkaars werkzaamheden beter kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld door het indienen van *amicus curiae* memories in elkaars procedures, en strategisch kunnen samenwerken om overkoepelende problemen aan te pakken, zoals het aan de kaak stellen van EU-richtlijnen. Het versterken van standaarden voor digitale rechten in Europa zal wereldwijd effect hebben. Niet alleen omdat Europese normen vanuit Europa worden geëxporteerd, bijvoorbeeld door middel van handelsovereenkomsten, maar ook omdat de manier waarop Europese overheden mensenrechtenverdedigers behandelen en de manier waarop rechtbanken – met inbegrip van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Europees Hof van Justitie – reageren op het overschrijden van bevoegdheden door de overheid op het gebied van mensenrechten een belangrijk ijkpunt verschaft voor mensenrechtenpraktijken, inclusief digitale rechten, wereldwijd.

De verwezenlijking van de projectdoelstellingen zal worden gemeten door middel van evaluaties van de rechtszaken die DFF ondersteunt. Daarnaast zal DFF de mate meten waarin haar partners samenwerken, coördineren en informatie delen over hun werk, almede of er verbeteringen te zien zijn in de procesvoering en in de leiderschapsvaardigheden dankzij de door DFF georganiseerde trainingen.

De activiteiten van DFF worden ondersteund door een strategieproces dat de gedeelde prioriteiten van de digitale rechtengemeenschap duidelijk in kaart zal brengen en de belanghebbenden zal helpen hun activiteiten te harmoniseren. De uitkomst van dit proces zal de prioriteiten van DFF bepalen in beide pijlers van haar werk. Het strategieproces begint formeel in het eerste kwartaal van DFF's activiteiten door het starten van een continue dialoog met de betrokken belanghebbenden. Dit proces zal voortbouwen op de informele gesprekken die DFF in de zomer van 2017 is gestart. In het kader van dit dialoogproces zal DFF – met de hulp van een consultant die gespecialiseerd is in het begeleiden van strategieprocessen – aan het einde van het eerste kwartaal van de activiteiten van DFF een geharmoniseerde strategie bespreken met de voornaamste belanghebbenden, met als doel consensus over de inhoud ervan te bereiken.

De geharmoniseerde strategie zal duidelijke doelstellingen vastleggen voor de activiteiten in het eerste jaar van DFF: het zal de thematische gebieden bepalen waarop DFF niet alleen haar financiële steunverlening zal richten, maar ook haar veldondersteuningsactiviteiten. Het zal ook de richting aangeven voor activiteiten in het tweede en derde jaar van en de basis vormen voor de verdere interactie met de digitale rechtengemeenschap.

5. Organisatie-structuur

Het Digital Freedom Fund is opgericht als een stichting. Zie [Bijlage 2](#) voor de akte van oprichting en [Bijlage 3](#) voor een uittreksel van de Kamer van Koophandel.

DFF zal werken met een lichte personeelsbezetting. Naast een fulltime Directeur zullen een fulltime Programme Officer en een parttime Legal Officer (0,5 FTE) werken aan de implementatie van de strategie van DFF. Een organisatiestructuur en korte rolbeschrijvingen van het personeel zijn als [Bijlage 4](#) opgenomen. Het personeel van DFF zal marktconform – in lijn met gebruikelijke salarissen in de non-profit wereld – worden betaald.

Bepaalde diensten die belangrijk zijn voor de activiteiten van DFF, zoals financiën en boekhouding, worden extern verkregen op basis van behoefte. DFF zal ernaar streven om in incidentele behoeften, zoals communicatie-activiteiten, zoveel mogelijk op *pro bono* basis te voorzien.

Het Bestuur van DFF bestaat uit de volgende personen:

- Raegan MacDonald, voorzitter
- Atanas Politov
- Nicole Rose, penningmeester en secretaris
- Fieke Jansen
- Wolfgang Schulz

De verantwoordelijkheden van het Bestuur zijn omschreven in de akte van oprichting, zie [Bijlage 2](#). Het Bestuur verricht haar werkzaamheden om niet.

Het Bestuur zal een panel van deskundigen benoemen. Het panel zal bestaan uit deskundigen die kunnen adviseren over de levensvatbaarheid van subsidieverzoeken voor het ondersteunen van strategische rechtszaken. DFF zal een panel van deskundigen in stand houden dat voorziet in minstens twee deskundigen op de vakgebieden die relevant zijn voor de activiteiten van het fonds. De exacte samenstelling van het panel zal worden bepaald door het strategieproces, dat de thematische prioriteiten voor DFF zal identificeren.

Subsidieverzoeken worden beoordeeld door de Directeur van DFF, op basis van advies van twee experts uit het panel. De Directeur legt haar aanbeveling vervolgens voor aan het Bestuur ter goedkeuring. Voor het beslissingsmodel voor door DFF ontvangen subsidieverzoeken, zie [Bijlage 5](#). Bij het toekennen van financiële steun zal voorrang worden gegeven aan aanvragen die:

- niet alleen blijk geven van een solide juridische strategie, maar ook een bredere advocacy strategie die de procesvoering complementeert, waar nodig in samenwerking met partners die expertise hebben die niet aanwezig is bij de juristen die de zaak aanbrengen (advocacy, lobbying, contact met de media). Aanvragen zullen een goed doordachte strategie moeten demonstreren voor na afloop van de procedure, waarbij rekening wordt gehouden met de implementatie van een succesvolle uitkomst of het mitigeren van een negatieve uitkomst;
- een goede kans hebben op het leveren van impact op langere termijn door (1) het vestigen van een precedent voor digitale rechten waarop de digitale rechtengemeenschap kan voortbouwen en/of (2) bijdragen aan het verder ontwikkelen van vaardigheden/capaciteit binnen het digitale rechtenveld;
- kostenefficiënt zijn, met name wat de advocatenkosten betreft. Extra gewicht zal worden toegekend aan gevallen waarin een advocaat bereid is *pro bono* te werken, tegen een verlaagd tarief ("low bono") of voor een beperkte vergoeding. Het vergoeden van honoraria tegen commercieel tarief wordt uitsluitend in uitzonderlijke omstandigheden overwogen;
- zaken betreffen die waarschijnlijk een grotere impact hebben en daarom als strategisch kunnen worden beschouwd. Dit omvat een beoordeling van de forumkeuze (bijvoorbeeld supranationaal v. nationaal niveau).

6. Financiering

DFF streeft ernaar te opereren met een jaarlijks budget van tenminste EUR 1.000.000. Open Society Foundations heeft USD 1.000.000 financiering toegezegd voor de eerste drie jaar: USD 400.000 voor het eerste jaar, USD 300.000 voor het tweede en derde jaar respectievelijk. Financieringsaanvragen zijn ingediend bij vier andere donoren. Zodra de eerste fase van het strategieproces is afgerond en de prioriteiten voor DFF zijn vastgesteld, kunnen verdere fondsenwervingsactiviteiten plaatsvinden, gebaseerd op de thematische onderwerpen waarop DFF zich zal richten. In die fase zal een gedetailleerde fondsenwervingsstrategie worden opgesteld met behulp van een consultant, waarbij mede zal worden bepaald welke partijen uit welke categorieën financiers in aanvulling op de stichtingen en fondsen waarmee DFF op dit moment in gesprek is (overheid, industrie, particulieren) kunnen worden benaderd om voldoende financiële steun te werven voor de activiteiten van DFF gedurende de eerste 5 jaar.

7. Vermogensbeheer

Als non-profit organisatie met ideëel doelmerk in de startup fase, zal DFF zich in de eerste jaren van haar bestaan in hoofdzaak richten op het nastreven van haar doelstellingen. Dit wordt ook gereflecteerd in het beheer van haar financiën: alle fondsen die door DFF worden verworven zullen voornamelijk worden aangewend ten behoeve van het uitvoeren van haar activiteiten zoals hierboven in dit beleidsplan is uiteengezet.

70% van DFF's besteedbaar inkomen komt ten goede aan het uitvoeren van haar activiteiten. De overige 30% zal worden besteed aan de vaste lasten van DFF.

DIGITAL FREEDOM FUND

Wanneer DFF zich in de eerste jaren van haar bestaan aan haar donoren heeft bewezen, zal zij haar vermogensbeheer kunnen beginnen te richten op het opbouwen van een bescheiden continuïteitsreserve. Van enige beleggingen is op dit moment voor DFF geen sprake.